

Poznámka k terminologii: Zákon v § 6. a I. řád v § 3., pojednávají o právu chudých, mluví o »nutné výživě«; jest otázka, zda úmyslně a z jakých důvodů uchýlil se zákonodárce od vžitého již výrazu *nuzná* (notdürftig) výživa, kterého užívá § 63. c. ř. s. a § 15. nař. č. 380/15 ř. z. E. Ch.

Ruská Akademie věd. oslavila v září tohoto roku dvoustoleté výročí svého založení. Její vznik připadl tehdy do doby, kdy Rusko se zařazovalo mezi státy evropské a její letošní výročí opětně jako zvláštním řízením oslavuje se v době, kdy Rusko zase po dlouhém odloučení vrací se jaksí k Evropě. Význam Akademie pro Rusko je zajisté obrovský a lze jej ztěžší srovnávati s významem ústavů jiných. Množství jejích vědeckých ústavů dovedlo uvěsti v život nové poznatky vědecké a tak Akademie ruská proti jiným ústavům cizím měla i veliký cíl hospodářský a doufejme, že i v příští obnově Ruska tuto posici si obhájí. Č a.

Právnícká čeština. Poslední číslo Naší Řeči (roč. IX. seš. 8.) přináší několik příspěvků k právnícké češtině. Je to především stanovení, že má se říkati správně vždy »prejudice« a nikoliv, jak se někdy vyskytuje, prejudik, protože pochází toto slovo od latinského *praedicare* a slova odvozená tvoří se podle výslovnosti středověké, kterou zachovalo dosud německé *Präjudiz* a francouzské *préjudice* (vysloveno *préžüdis*). Dále nedoporučuje se zaváděti výraz »úbytné« pro německý výraz »Schwendung« t. j. jakýsi *fonde perdu*, jehož se dostává některým pokladníkům ku hrazení schodků bez viny pokladníkovy vzniklých. Ovšem ani také jiné pojmenování »ztratné« nevystihuje podstatu věci. — Znovu se připomíná, že není správné psáti a říkati »Komárek František, Voda Dolení Dobrá« a pod., nýbrž že v češtině vždy musí předcházeti adjektivum substantivum. To také vyznačují nové úřední seznamy stavíce sice substantivum na prvé místo, aby bylo snáze možno řaditi jednotlivá jména podle abecedy v rejstříku, ale píšíce vždy na př. Benátky, Nové —. Konečně úspěšného advokáta v Naší Řeči našlo i opovrhované slůvko »výnos« a »prvopis«, jež nejsou germanismy a nezaslужují si, aby byla vymýcena z naší úřední řeči. Č a.

LITERATURA.

Joseph Barthélemy, prof. agrégé à la Faculté de Droit de Paris: **Gouvernement de la France.** Tableau des institutions politiques, administratives et judiciaires de la France contemporaine. Paris. Payot 1924, vydání 2. doplněné, 8° str. 244, 12 frs. — Kniha Barthélemyho vydaná v Payotově »Bibliothèque Politique et Économique« je mnohem více než příručkou určenou »průměrnému Francouzi«, byt nesledovala sama o sobě zvláštních cílů vědeckých. Pro nás může býti nejen sbírkou informací o veřejném životě francouzském, nýbrž mnohem spíše politickou učebnicí pro hojnost svých úvah *de lege ferenda*, týkajících se problémů aktuálních právě tak ve Francii jako u nás. Zvláště vyzdvihují autorovy úvahy o problému senátu v demokracii, o funkci presidenta a ministrů, o zahraniční politice v republice. Autor, třebaš sám politicky činný (je ve sněmovně členem »Action républicaine et sociale«, jež může býti nazvána »Mladou Francií« usilující o nové cesty národního života se zachováním francouzské tradice a kontinuity vývojové) dovedl zachovati naprostou objektivitu, i když nedovede souhlasiti s předválečným radikálistem levice. Překlad této knihy, jinak jazykem i cenou přístupné, byl by skutečným obohacením naší skrovné politické literatury.

Autor rozvrhl látku do 12 kapitol koordinovaně vedle sebe postavených, třebaš vědecký systém by vyžadoval jiného seřazení a subordi-

nování jednotlivých kapitol oddílům pojmově širším. Pro zvolený postup rozhodovaly patrně důvody vnějšího přehledu sympatičtějšího čtenáři nezdoborníku.

Úvod charakterizuje povšechně soubor politických institucí ve Francii přirovnáním jich k staré rodinné budově, v níž každá generace zanechala stopy zlepšení, oprav a přeměn, takže duchové abstraktní hodnotící jen s hlediska absolutní logiky, posoudí odmítavě řadu kontradikcí a nesrovnalostí plynoucích z oné pomalé výstavby státní organizace.

Ústava republiky z r. 1875 je charakteristickou hlavně tím, že je dílem monarchicky orientovaného národního shromáždění. Netvoří jednotného celku, nýbrž je obsažena v pěti odděleně odhlasovaných zákonech o 26 člancích postrádajících jakékoliv metodické systematiky tak immanentní všem legislativním dílům Revoluce. Vyrovnání mezi republikou a monarchií postupuje celé toto dílo, v němž ústavní a politické zvyklosti postupně zbavovaly prvky monarchické zamýšleného účinku (president republiky). Revise z r. 1884 dodatkem politicky účinným, ale právnicky sporným vtiskla ústavě teprve pečeť republikánskou sankcionovavši, že republikánská forma vlády nemůže být předmětem návrhu na revisi, čímž nabyla ústava francouzská charakteru ústav ztrnulých. Snahy po revisi této ústavy, a to jinou formou, než jak dosud právně umožněno, jsou veřejným míněním často podporovány.

Demokratický princip, jímž v podstatě ovládána je státní organizace, je charakterisován hlavně všeobecným právem hlasovacím, jež přímo neb nepřímo je pramenem státní moci. Podrobná úprava práva hlasovacího tvoří obsáhlý předmět výkladu i kritiky autorovy.

Parlament francouzský je jednotná autorita o dvou shromážděních jednajících odděleně vyjma při revisi ústavy (v Assemblée Nationale a volbě presidenta v Congrès). Instruktivním je tu podaný přehled politických stran, bohužel však status před volbami v 11. května, jež skončily dosavadní stav »jednotného středu bez oposice«.

Poslanecká sněmovna je centrem politického života proti duchu ústavy z r. 1875 na úkor senátu i presidenta, což stalo se sankcionovaným ústavním zvykem. Proti systému uninominálnímu Gambettou často napadanému jako »petit scrutin« po válce uzákoněn listinný systém, kombinující při repartici mandátů princip absolutní většiny, kvotientu a nejvyššího průměru.

Senát ústavy z r. 1875 je napodobením sněmovny pairů za Restauratione a červencové monarchie, jež obě převzaly tuto instituci z Anglie. Kromě priority finančního zákona je na roveň postaven sněmovně poslanců, jíž předčí však co do kompetence, neboť president řídě se jeho dobrozdáním, může rozpustiti sněmovnu, nikoli však ncpak. Mimo to funguje za určitých okolností jako Haute Cour de justice. 314 senátorů je voleno nepřímo kolegiem o 75 členech, sestávajících z poslanců a delegátů rad obecních, arrondissementálních a departementálních. Senát jevil se tvůrcům z r. 1875 nejpodstatnější složkou ústavy, takže radikálové s Gambettou v čele jen pomalu se smiřovali s touto »institucí resistance«, jejíž váha a kontinuita zaručena devítiletým mandátem a partielní obnovou jedné třetiny. Tato elita státníků, uhýbajících se obtížím volební kampaně po čtyřech letech, vede k nelezpečí »emigrace notabilit« ze sněmovny do senátu. Řada principů, jimiž senát se řídí, tvoří brzdu překotné práce sněmovny, jež senátu leckdy dopřává něsti odium jako »překážky pokroku«.

President republiky byl ústavou zamýšlen jako skutečná hlava státní exekutivy po vzoru monarchy. V tomto však tvůrčové byli zklamáni vývojem politických poměrů, jež naopak přenesl hlavní váhu na ministerstvo a sněmovnu. Přes to i v rámci dosud zachovaných norem může president vykonávati vliv velmi značný.

Ministři a vláda parlamentní myšleni původně jako nástroj spolupráce mezi presidentem a parlamentem, porušili velmi brzy

teoreticky vybudovanou rovnováhu mocí, takže exekutiva stala se v podstatě doménou ministerstva. Diskutovaný problém ministra-odborníka či ministra-politika vidí autor rozřešen demokracií francouzskou tím, že ve vážné chvíli za ministry volí významné »hommes d'Etat«.

Zahraniční politika v demokracii byla politickou vědou dlouho podceňována co do kvality. Francie izolovaná v r. 1870 prokázala vítězstvím ve světové válce opak této maximy. Výtkou nedemokratičnosti tajné diplomacie, jíž Francie zaručila před válkou evropskou rovnováhu, je velmi relativní. Právnický je nesporné, že prezident, politicky tedy vláda, smí uzavíratí tajné smlouvy a teprve v době, kdy dostaví se na př. casus foederis, může upozorniti parlament na povinnost národa. Věcně pak nejde o zásadní řešení, nýbrž o metodu, která za daného stavu vede nejspolehlivěji k úspěchu. Historie vyslovuje se v tomto směru pro diplomacii tajnou.

Správa státní, v podstatě zavedená Napoleonem, objímá jednak zájmy všeobecné, jednak zvláštních skupin obyvatelstva. Typickou institucí správní pro Francii je Conseil d'État; u nás povrchně srovnávaná s Nejvyšším správním soudem. Podstatným rozdílem je ta okolnost, že má funkci iniciativní vůči vládě, jež zákonem je mnohdy vázána požádati ji o dobrozdání, byť se jím nemusela řídit. Správní mechanismus je často posuzován nepříznivě, neboť zmizením ducha stupňovité odpovědnosti, jímž prodchl toto ústrojí Napoleon, dostává se často tato organizace do krise. Mezi prefekta a ministra vnitra, resp. presidenta vnikl nový rušivě působící element, totiž poslanec. Rovněž úsporné důvody volají po zjednodušení správy; mluví se o postáčitelnosti 6, nejvýše 12 správních celků (régions!). Problém centralisace-decentralisace a s ní spojené autonomie, je ve Francii právě tak akutní jak u nás. Přehled vývoje i řešení podáno tu autorem skvěle.

Spravedlnost a její organizace není založena na Montesquieuově nauce dělených mocí. V podstatě je tu soudnictví civilní s Cour de Cassation v čele a správní s Conseil d'État, jichž spory kompetenční vyrovnává Tribunal des Conflits. Soudnictví civilní i trestní vybudováno paralelně na podkladě správních celků.

Finance státní a jejich rozvržení na poplatnictvo jsou předmětem hlavní kontroly zástupců národa. Proti finanční libovůliancien régimu uplatnily se postupně zásady speciality, jednoty a universality rozpočtové pro každý rok. Výběr daní řídí se zásadně produktivitou poplatníka a principem rovnosti či spravedlnosti vůči všem občanům, což vyjádřeno řadou principů zvláštních.

Věřené svobody v zemi. »Prohlášení práv člověka a občana« obsahují hlavně svobodu tisku »téměř neomezenou, svobodu shromažďovací (bez povinného hlášení), svobodu spolčovací (od 1901) vyjma pro kongregace (Combes), svobodu vyučování, rovněž vyjma členy řádů, svobodu kultu (1905, 1924, associations diocésains«).

Závěr opravňuje autora k tvrzení, že organizace Francie, byť leckde vadná, přes to se osvědčila ve velkém díle rekonstrukce od r. 1870. Zaslouží tedy pozornosti a postupného zlepšování, ne rozvrácení a nového budování dle abstraktních zásad rozumových.

V. Vybral.

Ing. Jaroslav Lang: Domácká práce pro výrobu rákosového zboží. Publikace Sociálního ústavu č. 16. nákladem ministerstva sociální péče. V Praze, 1925, stran 28, cena není označena. — Autor pojednává o vývoji domácké práce pro výrobu rákosového zboží, o surovině a o její úpravě, o výrobě rákosí, o vývoji školní činnosti ku zvelebení pletářství a o hospodářském stavu domáckého dělnictva v oboru tomto. Knížka doplněna jest pěknými obrázky produktů i surovin. Práce tato má býtí aspoň částečným vyplněním mezery, kterou má dosud naše národohospodářská literatura v tom směru, že opomíjí domácký průmysl.

Dr. Jindřich.

Revue des travaux scientifiques tchécoslovaques. (Czechoslovak Research. Work.) Section première. I. 1919. — Společným nákladem České Akademie a Společnosti nauk vyšel konečně první svazek této revue, která ve stručných výtazích z jednotlivých vědeckých publikací československých má informovati cizinu o naší vědecké produkci. První svazek byl vlastně pokusem a proto nelze se ani diviti řadě poklesků, zaviněných také nedostatečnou organizovaností naší práce vědecké, které revui byly už výtuky kritiky jiných oborů. Ale přesto odhalují nám právě tyto nedostatky zejména v právním oddíle (nemluvě že bylo opomenuto státní a správní právo) řadu vlastních našich chyb. Tak je jasno, že nemáme u nás ani jediného časopisu, který by soustavně zaznamenával literární produkci právníkou a státovědeckou. Vůbec právníci sledují špatně literaturu a proto je těžko informovati cizinu, když sami řádné informace postrádáme. Přesto myšlenka Revue je velmi dobrá, a bylo by si přát, aby na chybách bylo nalezeno poučení pro práci další a zároveň se vzbudila zasloužená pozornost této akci.

Cizozemský knižní trh: Nákl. Marcel Rivière, Parise Val: Paul Ghio: La formation historique de l'économie politique. 8°, stran 175, fr. 9. — Librairie Rousseau, Paris vydal: 1. R. Japiot: Délais de procédure et jugements par défaut. Commentaire de la loi du 13 Mars 1922, 8°, stran 92, fr. 6. — 2. C. Bufoir: Propriété et Contrat. II. vyd. 8°, stran 840, fr. 50. — 3. René Demogue: Traité des obligations en général. — I. Source des Obligations, tome 1, 8°, stran 695, fr. 30. — Nákl. E. de Baccard, Paris: Vydal: Julien Bonecase: L'École de l'Exégèse en droit civil. II. vyd. 4 vyobrazení, 8°, stran 279, fr. 20. — Librairie Félix Alcan: G. L. Dupuet: Le Lien Familial. (Causes sociales de sur relâchement.) 8°, stran 265, fr. 20.

Inž. R. Kučera: Zpeněžení patentu. Nakl. O. Girgal, Smichov, 1925. Str. 46. Obsahuje praktické pokyny vynálezčům, zejména pokud se týče přihlašování patentu, dále hlavní zásady práva patentového a všeobecné rady, jak zpeněžit patent.

Kapitoly o průmyslu pražského kraje. Sestavili ing. Kolínský a ing. dr. Jos. Stocký. Nákl. Spolku čsl. inženýrů, Praha 1925. Str. 278. — Spis vydaný u příležitosti jubilejního sjezdu obsahuje instruktivní články o řadě významných průmyslových podniků středočeských. Články, připravené většinou továrnami samotnými, podávají pěkný obraz technické vyspělosti (jsou doprovázeny reprodukcemi hlavních druhů výroby). Obsahují též údaje o kapitálové síle podniků a zachycují také koncentrační tendence. Téměř dvě třetiny obsahu jsou věnovány průmyslu strojnímu a železářskému, zbytek hlavně průmyslu stavebnímu.

Dr. Božidar Adžija: Dělnické zákonodárství v Jugoslavii. Nákladem Sociálního ústavu Československé republiky. V Praze 1925. 8°, stran 48, cena neoznačena. — V předmluvě zmiňuje se autor krátce o vývoji a nynějším stavu sociální politiky v Jugoslavii, jakož i o státní ústavě, pokud jí podány jsou základní právní zásady jugoslávského sociálního zákonodárství. Pak přechází k dělnickému zákonodárství, všímá si dosti podrobně sociálního a pensijního pojištění a zabývá se t. zv. ochranou dělnictva jakož i bojem proti nezaměstnanosti. Práci svou uzavírá zmínkou o živnostenské inspekci a o vývoji stavu dělnického hnutí.

Cena knížky této spočívá v tom, že podává výstižný a přehledný obraz o dělnickém zákonodárství jugoslávském.

Dr. Jindřich.

Václav Vojtíšek: I. Národní stav v zemích českých za doby Žižkovy. II. Praha doby Žižkovy. — »Žižkova doba.« Čyklus přednášek. Praha, 1924. »Pam. Odboje«. 16°. Str. 45. Kč 3,00. — Ve dvou drobných, ale zhuštěně a přehledně psaných črtách probírá autor vztahy Žižkovy osobnosti a politiky k národnostní otázce v zemích českých a k hlav-

nímu městu českého státu — Praze. Zdůrazňuje, že právě hnutí husitské vedlo k pravému převratu a očistě v národnostních poměrech našich, stejně jako v městech značí dosažení samosprávy. Jest nepochybné, že osobní vliv a politika vítězného vojevůdce zasáhly v obojím směru rozhodně, což nejlépe se zračí v tom, že národnostní poměry jinak se vytvořily po něm v Čechách než na Moravě neb dokonce ve Slezsku, kde nebylo jeho přímého zásahu. Ještě zajímavější pro poznání osobnosti Žižky bylo důležitější jeho vztah ku Praze a politice Pražanů, která leckdy nejen se od jeho odchylovala, nýbrž i šla proti ní, ale nezvratné a jistě správné jeho přesvědčení, že stát musí míti pevné středisko, poutalo ho ku Praze, jíž ještě krátce před svým skonem promíjí, snad nešťastně, protože pak konečné vyřešení sporů bylo u Lipan.

Ča.

Bedřich Mendl: Z hospodářských dějin středověké Prahy. Zvláštní otisk ze Sborníku příspěvků k dějinám hlav. m. Prahy. Sv. V. Praha. 1925. Obec hl. m. Prahy. 80. Str. 230. — Dr. Mendl v Českém Časopise Historickém uveřejnil již dříve zevrubnou studii o hospodářských poměrech v městech pražských v l. 1378—1434 (XXIII. roč.) a nyní v novém svazku »Sborníku příspěvků« k dějinám města Prahy přináší novou práci o majetkových poměrech v Praze za doby předhusitské a pohusitské. Hlavně řeší v ní otázky emfyteuse a renty. Výsledky své práce koriguje a doplňuje známé práce zejména Sombartovy a ukazuje, pokud lze výsledků cizích použití a je vztáhnouti i na poměry naše. Války husitské zasáhly vedle jiných institutů rušivé i ve vývoj rozličných platů, které vázly na městských domech. Na vývoji těchto platů zřejmě vystupuje složitost tehdejšího hospodářského života městského: jsou to nespíše se zákazem zápůjček na úrok pro křesťany a naopak jich volnost pro židovské dlužníky v důsledku nauky kanonicko-právní. Proto také vznikají nová zařízení, jimiž by se zákaz mohl obejít, jako t. zv. »brání na škody v křesťanech a židech«, o němž se také autor zmínuje a je litovati, že nepoužil také práce Kischovy »Das Schadenmen« v Rheinische Ztschrift 1913, který také pracoval na základě pramenů městského archivu pražského.

Mendl ukázal dobře na příkladě z r. 1316, jak poměry pražské jsou značně složitější teorie Sombartovy, protože mezi vlastníka půdy a poplatného člověka se staví osoba třetí, lokátor, který provádí sám stavbu domu a tak vzniká časem dvojí plat s různým titulem právním, jeden, který se platí majiteli půdy a druhý, jež odvádí lokátoru. Zjišťuje pak vzájemný poměr obou platů a dochází k překvapujícímu úsudku, že plat pro lokátora značně převyšoval plat vlastníku půdy, jež zve M. platem areálním. Proto reforma byla nutna, aby emfyteuse poskytující poživatelí platu právo k samému domu byla nahrazena rentou jen na sebe samu omezenou.

Autor si také položil otázku, jak stoupá cena půdy následkem rozvoje města, komu půda náleží, zda některé rodiny měly vskutku takový podíl na pozemkovém majetku, že vzestupem jeho ceny podstatně zbohatly a tak se sociálně octly ve vyšší třídě. Proto sleduje vzrůst města v jednotlivých jeho částech, a názorně ukazuje na příkladech, jak rapidně a mnohonásobně stoupala cena pozemku. Vedle těchto starých areálních platů vystupují tu však ještě platy zádušní, které nadpočetně a neuměrně proti těmto zatěžují domy poplatné, a jež podle výpočtu autorova tvoří téměř polovinu všech platů. Nelze se proto diviti, jestliže církevní reformátoři doby husitské považují je za lichvu a podobně i jiné zjevy jako ustanovení zakládací listiny novoměstské, že dům nesmí býti zatížen rentami nad polovinu své hodnoty jakož i ustanovení konšelů o pupilární jistotě, nasvědčují přespřílišnému přetížení platební schopnosti a tak radikalismus husitský rušící platy a konfiskující domy vystěhovalých měšťanů hlavně Němců, uskutečňuje nezbytné reformy hospodářské. Privilegia udělená Jiřím r. 1459, jimiž zrušeny dluhy města a prohlášena neplatnost platů na domech, dokončují reformní snahy husitské revoluce. Mendl proto na výsledku svého badání opravuje názor Čelakovského, který nepříznivě odsoudil tato Jiříkova privilegia.

Práce Mendlova připojuje ke konci velmi důkladné výpisy z městských knih pražských, jež doplňují údaje Tomkova místopisu. Z toho důvodu její hodnota nespočívá jen v tom, že řeší řadu problémů hospodářských doby husitské s nového stanoviska, nýbrž i v pracné a velmi záslužné ukázce metody, jak na podkladě archivních pramenů je možno cenných výsledků se dopravovati. František Čáda.

»O úkolech samosprávy v sociální péči«. Pod tímto názvem vydá Československá Obec Samosprávná v nejbližší době jako svazek IX. knihovny »Vzorná Obec« publikaci z pera Ph. Dr. Petra Zenkla, min. rady z min. soc. péče a známého sociálního pracovníka. Knižka bude čítati asi 48 stran a bude zasilána asi za 4 Kč. Obsahuje množství podnětů pro sociální práci našich komun a měla by se stát nezbytnou příručkou každého uvědomělého sociálního pracovníka v obci. Jelikož knihovna »Vzorná Obec« tiskne se jen v omezeném počtu výtisků a většina svazků je rozebrána záhy po vyjití. —v—

A. Thiers: Vlastnictví, k tisku upravil JUDr. Ludvík Fořt, tiskem Českomoravských podniků tiskařských a vydavatelských v Praze, 1925, 8., stran 112, cena 8 Kč. — Spisovatel, z největších státních francouzských, vyjadřuje v knize této svůj názor na vlastnictví. Snaží se v bouřlivé době, kdy knihu psal — v r. 1848 — dokázati, že soukromé vlastnictví jest základem spořádané lidské společnosti, že jest odůvodněno přirozenými právy lidskými a že jest nerozlučně spjato s lidskou přirozeností. A přečteme-li knihu tuto, můžeme říci, že se mu to z hlediska jeho plně zdařilo. Cena knížky spočívá v tom, že připomíná čtenáři některé samozřejmosti, jichž si jinak neuvědomí a že omezujeme jej s názory určité vrstvy společenské v bouřlivých letech padesátých minulého století. Dr. Jindřich.

Exekuční řády. Zákon ze dne 27. května 1896, č. 79 ř. z. s uvozo-
vacím zákonem, prováděcími nařízeními atd. a zákonným článkem LX. z roku 1881 s dalšími předpisy. Upravil Antonín Hartmann, odborový přednosta v ministerstvu spravedlnosti. Nákladem Kompassu, sv. XIV. — Praha, 1925. — Stran 1330. Cena —.—. — Kompas pokračuje dále ve vydávání komentovaných textů zákonných, takže pomalu ve sbírce vyjdou všechna důležitější textová vydání právních norem. Ve svazku XIV. upravil odborový přednosta Hartmann exekuční řády a to jak rakouský, tak uherský v jediné publikaci, na podkladě rakouského exekučního řádu, k němuž na příslušných místech přičleňuje text uherského zákona. Postup tento jest logicky správný, neboť jednak na dvou universitách přednáší se podle zákona rakouského, jednak úředníci z historických zemí jsou na jeho zásadách vzděláni. Postup ten má však také stinné stránky, a to hlavně v tom, že se přehled v zákoníku znesnadňuje, a zákon, sám o sobě dosti rozsáhlý, činí se nepřehledný. — Ve sbírce jsou obsažena všechna nařízení a dodatky od vydání základních zákonů vyšlá, a normy jsou doplněny zásadními rozhodnutími nejvyšších stolic soudních. Vydání Kompassu mají již nyní svůj ustálený vzor, v němž důsledně pokračují. Jediné naše přání by bylo, aby nakladatelstvo se pokusilo učiniti sbírku přístupnější rozsáhlému kruhu praktiků snížením ceny publikací. Neboť jinak by se mohlo státi, že vysoká cena lákala by konkurenci, aby pokusila se o podnik podobný. dnk.

JUDr. Max Brock, Vyrovnačí řád. 1925. — Stran 247. — Cena 38 Kč. — V době poválečné, a zvláště v letech krise hospodářské, byl vyrovnávací řád zákon velice praktickým. Přinesl dobrodiní, a bylo v rukou a bylo v rukou věřitelů, aby nebyl zneužíván. Praktický právník, advokát dr. Max Brock vydal nyní text zákona se všemi dodatky a vysvětlivkami, a hlavně se zřetelem na judikaturu nejvyššího soudu, jež jest uvedena ve vyčerpávajícím přehledu. Sestavení příručky jest velice praktické, a máme za to, že knížka tato nebude scházeti v žádné knihovně praktického právníka. dnk.

Pavel Poničan: Priručka administratívneho práva platného na území Slovenska so zvláštným zreteľom na župnú reformu. — 1925. Nedávno sa objavila na knižnom trhu kniha spomenutým názvom, ktorá má podať obraz o administratívnom práve, ktoré je platné na území Slovenska. Autor hovorí, že berie zvláštny zreteľ na župnú reformu; človek by očakával, že sa v tejto priručke, ktorá je dosť objemná dočítá ničo aj krom už spomenutej župnej reformy, ale tomu nie je tak. Autor veľmi obratne sossbieral všetky zákony a nariadenie, týkajúce sa župnej reformy, umiestňuje jednotlivé nariadenie pod príslušné paragrafy, tak že čitateľ získava veľmi dobrý prehľad. Kniha v tomto zostavení sa stáva výbornou zbierkou všetkých predpisov, ktoré by človek ináč musel hľadať po všetkých možných úradných listoch. Kniha sa delí na 3 diely; v prvom diele uvádza autor »ustanovenia predchodiacie župnej reforme«, v druhom samotnú župnú reformu, v tretej časti najdeme krátko pojednávanie o prijmoch žúp a okresov, a na koniec sa rozoberá dozorcie právo okresných a župných úradov.

Autor s veľkou pozornosťou sossbieral zákony a nariadenia, spadajúce do prvej a druhej časti svojej knihy, ale za to veľmi málo sa zaoberá otázkou príjmov a dozorcím právom úradov župných a okresných.

Kniha postrádala akéhokoľvek historického pojednávania o administratívnom práve; je pravda, že túto časť vynechal autor asi naročky, nechtiac zabiehať do dlhšieho pojednávania, ale dl'a nášho názoru, terajšiu župnú reformu môžeme dobre pochopiť len po načerpaní určitých znalostí o predošlom stave administratívy na Slovensku. Tento nedostatok však by sa ešte nemohol pokládať za veľkú vadu. Vadou knihy je, že nikde nenajdeme pojednávanie o najmenej jednotke správnej, o obciach; taktiež chýbajú pojednávania o administratívnom pokračovaní a o kontrole verejnej správy. Kniha o administratívnom práve len vtedy podáva úplný obraz, keď pojednáva o každej súčiastke administratívneho sridenia. Autor vynechal časť o obciach, ač práve zákon č. 211/20 sossbierajú notárov, pred tým sossbierajúcich orgánov, a tým vznikla štátna správa do najmenšej jednotky administratívy.

Kniha podáva obraz dosť kusý a to preto, lebo niet dostatočnej súvislosti a nevyčerpáva úplne to, o čom autor písať chcel. Práca tá by vyžadovala námahy a mnoho času, preto musíme byť autorovi povdacný, že shrnul a vydal roztrasené a dosť neprístupné predpisy o župnej reforme.

Dúfame, že autor, ktorý je dobrým odborníkom verejnej správy povie nám ešte niekoľko slov. Úprava knihy dobrá. Kš.

JUDr. Jaroslav Brejcha a JUDr. Viktor Fikora. Živnostenský zákon pre územie Slovenska a Podkarpatské Rusi. Komentované zákony československé republiky vydávané Kompasem sv. XV. — Praha, 1925. — Str. 1055. — 120 Kč. — Zákonem ze dne 10. října 1924, č. 259 Sb. z. a n., spolu s doplňujícími jej nařízením byla prakticky provedena unifikace živnostenského zákonodárství v Československé republice, ovšem se změnami, jež vyžadují zvláštní poměry na Slovensku. Nové předpisy nyní platné přizpůsobeny byvše právu platnému v zemích historických znamenají úplné odklonění od práva dosavadního. Bylo proto nutno, aby správní úředníci dostali dobrou příručku pro praktikování nového práva. Tomu plně vyhovuje vydaná sbírka, kterou sestavili tvůrci nového zákona a opatřili doplňky podle zkušeností získaných již v zemích historických. Počínali si obdobným způsobem jako při vydání živnostenského zákona pro tyto země, a možno říci, že se jim jejich snaha úplně podařila. Sbírka kromě základního zákona obsahuje množství vládních nařízení zákon doplňujících, a kromě toho i některé texty návrhů zákona, jež se teprve v parlamentě projednávají. Sbírka jest velice praktická a úředníkům, kteří nyní denně s novým právem živnostenským budou se zabývat, bude sbírkou nevyhnutelnou. — K věci samé máme tu skrovnou poznámku, že nepokládáme tento způsob

unifikace za příliš šťastný, ježto na jednotném státním území platí stejné normy materiálně, obsažené ve dvou rozdílných normách formálních. Kdo klade důraz na formu a její působnost v praktickém životě, nemůže pochopiti, proč nevydal se jednotný zákon pro celou republiku, a proč se činí rozdíl mezi zeměmi historickými a zeměmi slovenskými, když toho nebylo zapotřebí? Tento případ není ojedinělý v našem zákonodárství, a bylo by našim přáním, aby konečně naši zákonodárci osvědčili více statistického smyslu.

Statistická zpráva hlavního města Prahy, spojených obcí Karlína, Smíchova, Vinohrad, Vršovic a Žižkova a 16 sousedních obcí Velké Prahy za léta 1919 a 1920. Díl I. — Vydala statistická komise hlavního města Prahy. Stran 309, 20 kart., 7 diagr. — Praha 1924. Statistická komise vydává tímto po válce již druhou zprávu a zahajuje tak opět pravidelné vydávání statistických zpráv válkou přerušené. První byla souhrnná zpráva za léta 1915 až 1918. Nynější zpráva je poslední, jež se obírá územím Velké Prahy, jak byla projektována před válkou. Obce tyto sdružily se tehdy ke společné síužbě statistické, již prováděla statistická kancelář pražská. Příští zprávy budou však zahrnovati již celou Prahu podle zákona z r. 1920. — Data snesená v tomto rozsáhlém svazku vyčerpávají plně obory, jichž se dotýkají a podávají tak plný, zcela objektivní obraz těchto složek pražského života. Na základě jejich bylo by možno psáti komentáře a vylíčení, které by nemohly být zkresleny, kdyby úplně a bez tendence využily uvedených dat. Souhrnné údaje každého oddílu bývají připojovány k datům z let posledního čtvrtstoletí, takže je možno srovnávati s minulostí. Data nejsou jen prostě uvedena v hlavních rysech, nýbrž zpracována do podrobnosti, rozdělena a sestavována z nejrůznějších hledisek a podle nejrůznějších třídidel, v číslech absolutních i relativních.

Zprávu zahajují záznamy o povětrnostních poměrech, o řízení Velké Prahy, o rozloze pozemků, o roztrídění jich podle druhů. Pak následuje statistika stavební, domovní a bytová, v níž jeví se těžké poválečné poměry stavební, nepatrné počátky stavebního ruchu v r. 1920 (155. nových staveb, 293 přístaveb, přestaveb, celkem 1004 byty o 5838 místnostech), bytová nouze a přelidnění bytů. Dále zpracovány jsou zde údaje o rozvrstvení bytů podle polohy (v poschodích) podle povolání nájemníků, počtu obytných místností nájemného atd. Další oddíl: Měna obyvatelstva podává obraz vyrovnávání poválečných poměrů nadprůměrným vzrůstem sňatků, vzestupem porodů a poklesem úmrť a k tomu se připojuje oddíl o zdravotnictví daty o nemocech, o činnosti nemocnic a ostatních zdravotních ústavů, o zdravotním stavu žactva na školách, o kontrole potravin atd. a zvláště zabývá se prostitucí tehdy ještě kontrolovanou. Pak je zde oddíl o nemocenských pokladnách uvádějící měnu členstva, případy nemocí a úmrť členů a finanční stav pokladen. Konečné oddíly dotýkají se obecního hospodářství a to předpisů státních daní, jakožto základny pro vyměřování přírůzků zemských, okresních a obecních, stavu obecního jmni, obecních příjmů a vydajů. Zde je možno sledovati vzestup obecních dluhů, obecní výpůjčky, poměr jednotlivých složek ve jmění obecním (několikanásobná převaha jmění nemovitého nad movitým) podrobné výkazy příjmů a vydání podle předmětů v jednotlivých obcích a v celé Velké Praze.

Na konci je přiloženo 20 barevných tabulek a 7 diagramů, které snesený materiál zpracovaly graficky a pro laika přehlednější než statistické tabulky samy. Zpracovány jsou tu zejména poměry bytové (zaldlněnost domů, byty přelidněné, s podnájemníky, podle povolání nájemníků atd.), národnostní a náboženské poměry obyvatelstva.

Zpráva je určena nejen pro naše domácí obecnstvo, nýbrž i pro cizinu a text je proto všude český a francouzský. K—k.